



Lausunto
26.6.2025
UML dnro 307/06.02.00/2024

Aluesuunnittelu / Henna Suikkanen

Tuusulan kunta, kaavoitus
kaavoitus@tuusula.fi

TUUDno-2024-547

Lausunto Vihersiniverkostosuunnitelma VISSI:stä (nro 2009), luonnosvaihe

Tuusulan kuntakehityslautakunta on 14.5.2025 päättänyt asettaa vihersiniverkostosuunnitelman VISSI:n luonnoksen nähtäville ajalle 22.5. - 26.6.2025 mielipiteiden ja lausuntojen esittämistä varten. Tuusulan kunta on pyytänyt Uudenmaan liitolta lausuntoa vihersiniverkostosuunnitelman VISSI:n luonnoksesta.

Perustiedot

Viher- ja siniverkoston suunnitelmalla täydennetään Tuusulan yleiskaava 2040-työtä. Yleissuunnitelma ei ole virallinen oikeusvaikutteinen kaava, vaan se toimii kaavoituksen tausta-aineistona. Vihersiniverkostoa tutkitaan koko kunnan kattavasti yleissuunnitelmatyössä ja mahdollisesti yleissuunnitelmasta voidaan myöhemmin erillisillä päätöksillä nostaa merkintöjä yleiskaavatasolle koko kuntaan voimaan tuleviksi kaavamerkinnoiksi.

Yleissuunnitelma ohjaa koko kunnan vihersinirakenteen ja -verkoston suunnittelua yleispiirteisellä tasolla. Yleissuunnitelma toimii tarkemman kaavoitus- ja suunnittelutyön tukena. Suunnitelman tavoitteena on tunnistaa Tuusulan viher- ja siniverkoston kokonaisuuden nykytila sekä luoda verkoston tulevaisuuden tavoitetila. Luonnosvaiheessa tarkoituksena on ollut muodostaa kattava yleiskuva vihersinirakenteesta laajemmassa mittakaavassa. Suunnitelma tarkentuu ehdotusvaiheessa yksityiskohtaisemmalla suunnittelulla.

Lausunto

Vihersiniverkostosuunnitelma VISSI:n luonnosvaiheessa teemoja on suunnitelman mukaan käsitelty yleisellä tasolla, keskittyen koko kunnan alueeseen ja Tuusulan merkitykseen osana maakunnallista ja kuntarajat ylittävää ekologista verkostoa. Tarkoituksena on ollut muodostaa kattava yleiskuva vihersinirakenteesta laajemmassa mittakaavassa. Uudenmaan liitto toteaa, että vihersiniverkostosuunnitelman laatiminen on tärkeää sekä



luonnon monimuotoisuuden että luonnon ihmisille tuottamien hyötyjen näkökulmasta, sillä se auttaa kokonaiskuvan näkemisessä ja toimien koordinoimisessa myös yli kuntarajojen. Luonnoksessa on onnistuttu hyvin muodostamaan kattava yleiskuva ja on hyvä, että työ vielä ehdotukseen tarkentuu.

Suunnitelmassa on hyödynnetty Uudenmaan liiton tuottamia Zonation-analyysseja (2018) maakunnallisista ekologisista verkostoista ja yhteyksistä. Suunnitelmassa on tarkasteltu Tuusulan merkitystä osana maakunnallista ja kuntarajat ylittävää ekologista verkostoa muun muassa maakuntatasolla tunnistettujen ekologisten yhteyksien sekä maakuntakaavan viheryhteystarvemerkitöjen kautta. Uudenmaan liitto kiittää laajasta, monipuolisesta ja selkeästä suunnitelmaluonnoksesta, joka tukee maakunnallisen ekologisen verkoston huomioimista tarkemmassa suunnittelussa.

Vihersiniverkostosuunnitelman kappaleesta 5.6 Uudenmaan liitto toteaa seuraavaa. Suunnittelijoille suunnatuissa ohjeissa annetaan metrimääräisiä ohjeita ekologisille käytäville. Nämä pohjautuvat ilmeisesti lähinnä Helsingin kaupunkiympäristön julkaisemaan oppaaseen metsä- ja puustoisien verkoston huomioimiseksi Helsingin kaupunkisuunnittelussa. Helsingin oppaassa annettuja metrimääriä ei kuitenkaan voida soveltaa Tuusulaan suoraan, koska kunnan sijainti seudullisessa aluerakenteessa on erilainen, samoin kunnan nykyinen yhdyskuntarakenne. Jos vähimmäisleveys määritellään suunnittelijoille suunnatuissa ohjeissa liian kapeaksi, se voi johtaa yhteyksiä entisestään heikentäviin ratkaisuihin yleis- ja asemakaavoissa ja niiden toteutuksessa. Vihersiniverkostosuunnitelmaa tulee tältä osin harkita uudestaan ja tarkentaa viheryhteyksien vähimmäisleveyden sekä reunavaikutusten osalta. Uudenmaan liitto esittää, että esitettyjä vähimmäisleveyksiä ekologisille käytäville sekä reunavaikutuksille nostetaan seuraavin perusteluin.

VISSIn luonnoksessa kappaleessa 5.6.1 suositeltava minimileveys yhtenäisille puustoisille käytäväalueille on taajama-alueilla > 50 m, ja muualla > 250-500 m. Maakunnallisen ekologisen yhteyden toimivuus edellyttää kuitenkin yleensä vähintään 500-1000 metrin leveyttä, jotta käytävään kohdistuvalle reunavaikutukselle (ts. erilaiset häiriöt) herkemmätkin lajit pystyvät käyttämään yhteyttä. Kestävät kaupunkiseudut (2011) raportissa on maakunnallisen ekologisen yhteyden minimileveydeksi esitetty jo olemassa olevilla taajamilla 300 metriä.

Mikäli leveys on alle 500 metriä, ei tällainen kapeikko saisi olla leveyttään pidempi. Myöskään kapeikkoja ei saisi olla peräkkäin lähellä toisiaan. Leveysvaatimuksen perusteena yleisesti on se, että ihmisen läsnäolon ja liikkumisen on todettu vaikuttavan luonnoneläinten käyttäytymiseen noin 250 m vyöhykkeellä viheralueen reunasta (Kestävät kaupunkiseudut – Kriteereitä ja mittareita suunnittelun työvälineiksi, Söderman&Saarela, Suomen ympäristö 25/2011). VISSIn luonnoksessa kappaleessa 5.6.1 rakentamisen ja virkistyskäytön aiheuttama häiriön eli reunavaikutuksen kerrotaan ulottuvan n. 50–250 m matkalle. Myös tätä lukua tulisi siis tarkastella uudelleen.

Lopuksi:

Vihersiniverkostosuunnitelma VISSI:n luonnosvaiheessa on tarkasteltu hyvin ja kattavasti Tuusulan merkitystä osana maakunnallista ja kuntarajat ylittävää ekologista verkostoa. Suunnittelijoille suunnattujen, metrimääräisten ohjeiden ekologisille käytäville sekä ihmistoiminnan aiheuttamille reunavaikutuksille tulee kuitenkin olla suurempia. Näin turvataan mahdollisimman monille lajeille, erityisesti häiriöille herkille lajeille, soveltuvia jäljellä olevia maakunnallisia ekologisia yhteyksiä, Uudellamaalla laajalle ulottuvien ihmisten toimintojen vaikutuspiirissä.

Uudenmaan liitto pitää selvitysluonnosta hyvin valmisteluna ja esimerkillisenä.

Mari Siivola
Aluesuunnittelujohtaja

Jakelu

Tuusulan kunta, kaavoitus
Uudenmaan liitto / Kirjaamo